

-
- Visegrad Fund
-
-

ԵՐԱՇՏԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

2023 Հունիս

Բովանդակություն

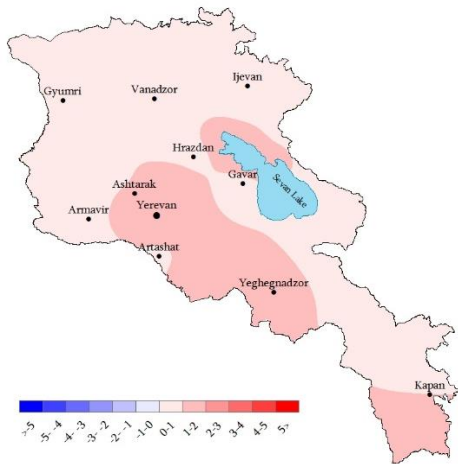
<i>1. Ջերմաստիճանի ամսական շեղում.....</i>	<i>3</i>
<i>2. Տեղումների ամսական շեղում.....</i>	<i>3</i>
<i>3. Երաշտի ինտենսիվության ինդեքսներ:.....</i>	<i>4</i>
3.1 Բուսականության վիճակի ինդեքս (VCI)	4
3.2 Բուսականության նորմալացված տարբերության ինդեքս (NDVI).....	5
3.3 Գյուղատնտեսական սթրես ինդեքսը (ASI)	5
3.4 Օդերևութաբանական երաշտի ինտենսիվության գնահատումը	6

1. Ջերմաստիճանի ամսական շեղում

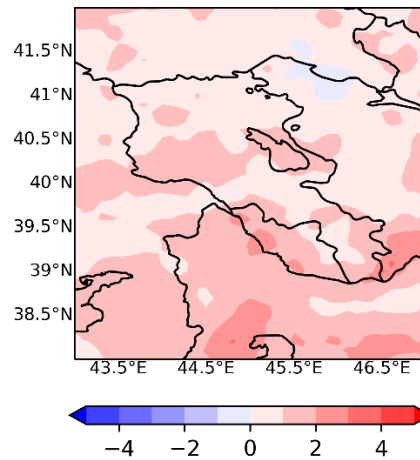
Հունիս ամսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանները գերազանցել են 1981-2010 թթ. նորման: Հայաստանի 43 օդերևութաբանական կայանների փաստացի դիտարկումների համաձայն հիմնականում օդի միջին ամսական ջերմաստիճանները եղել են նորմայից բարձր կամ նորմային մոտ (մինչև 1-2°C շեղումով):

ERA5-Land գլոբալ ռեանալիզի միջին ամսական ջերմաստիճանների շեղումների քարտեզը բավականին լավ արտացոլում է հունիս ամսվա նորմայից բարձր ջերմաստիճանները Հայաստանի տարածքում:

Monthly Temperature anomalies Armenia
June 2023 (1981-2010 base period)

Monthly Temperature anomalies Armenia
June 2023 (1981-2010 base period), ERA5-Land

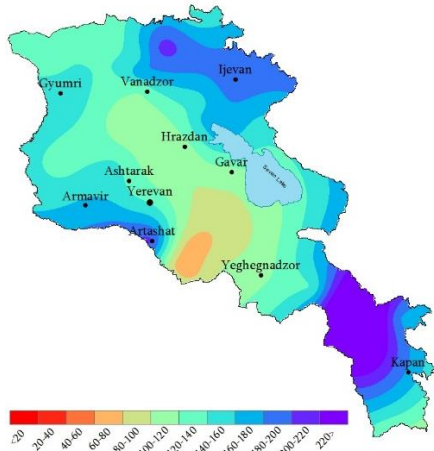

2. Տեղումների ամսական շեղում

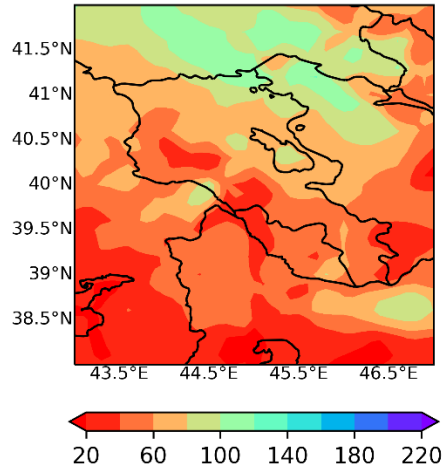
Հունիսը ուղեկցվել է հիմնականում նորմայից բարձր տեղումներով, բացառություն են կազմել հանրապետության կենտրոնական շրջանները, որտեղ տեղումները եղել են նորմային մոտ, տեղ տեղ բացասական շեղումով (65-70%): Առավելագույն տեղումներ գրանցվել են Սյունիքում, Տավուշում և Արարատյան դաշտում, որտեղ տեղումները գերազանցել են նորման երկու անգամ, իսկ Սիսիանում գրանցված 160մմ տեղումները կազմել է նորմայի 300%-ը:

Ի տարբերություն փաստացի դիտարկումների՝ ERA5-Land գլոբալ ռեանալիզի տեղումների քանակի տվյալները ցույց են տալիս, որ հունիսին Հայաստանի շրջանների մեծ մասում տեղումների քանակը եղել է նորմայից պակաս: Հանրապետության մեծ մասում դիտվել է տեղումների քանակի նորմայի 40-60%-ը, իսկ Արարատյան դաշտում մինչև 20-40%-ը: Առավելագույն արժեքներ գրանցվել է հյուսիս արևելյան հատվածներում՝ մինչև 100%:

Monthly Precipitation anomalies (%) Armenia
June 2023 (1981-2010 base period)

Monthly Precipitation anomalies(%) Armenia
June 2023 (1981-2010 base period), ERA5-land

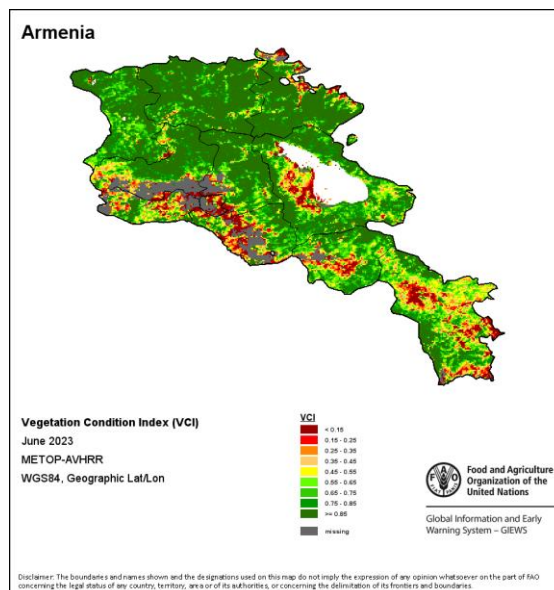

3. Երաշտի ինտենսիվության ինդեքսներ:

3.1 Բուսականության վիճակի ինդեքս (VCI)

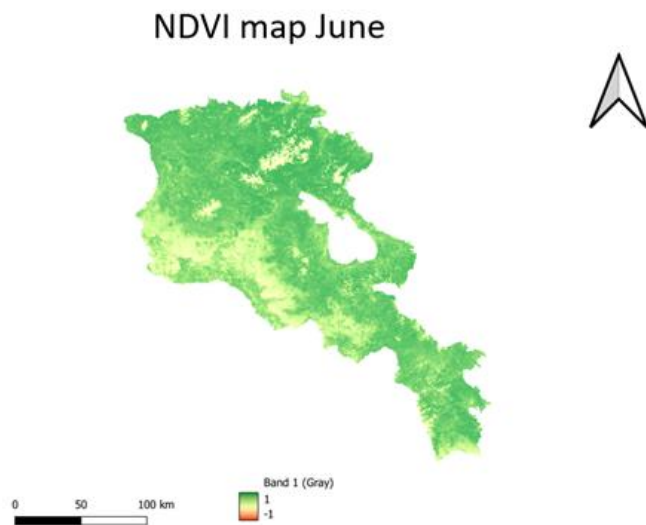
(VCI)-ը ցույց է տալիս թե ինչպիսին է բուսականության վիճակը տվյալ ժամանակահատվածում համեմատած երկարաժամկետ կտրվածքով բուսականության միջին վիճակին՝ պայմանավորված տեղանքի կլիմայական պայմաններով: VCI-ի ավելի ցածր և բարձր արժեքները ցույց են տալիս բուսականության վատ և լավ պայմանները:

Ինչպես երևում է FAO կայքէջում հրապարակված հունիս ամսվա VCI-ի քարտեզից՝ հանրապետության շրջանների զգալի մասում դիտվել են երաշտային պայմաններ դիտված բարձր ջերմաստիճանների հետևանքով:

3.2 Բուսականության նորմալացված տարբերության ինդեքս (NDVI)

Բուսականության նորմալացված տարբերության ինդեքսը (NDVI) ֆոտոսինթետիկ ակտիվ կենսազանգվածի ցուցիչ է, որը ստացվում է համեմատելով կլանված տեսանելի կարմիր լույսի և արտացոլված ինֆրակարմիր լույսի քանակը: NDVI-ը սահմանում է -1.0-ից մինչև 1.0 արժեքներ որտեղ բացասական արժեքները համնկնում են բուսազուրկ տարածքներին: Ինչպես երևում eVIIRS արբանյակի հունիս ամսվա NDVI քարտեզից՝ երաշտային պայմաններ դիտվել են Արարատյան դաշտի առանձին հատվածներում:

3.3 Գյուղատնտեսական սթրեսի ինդեքսը (ASI)

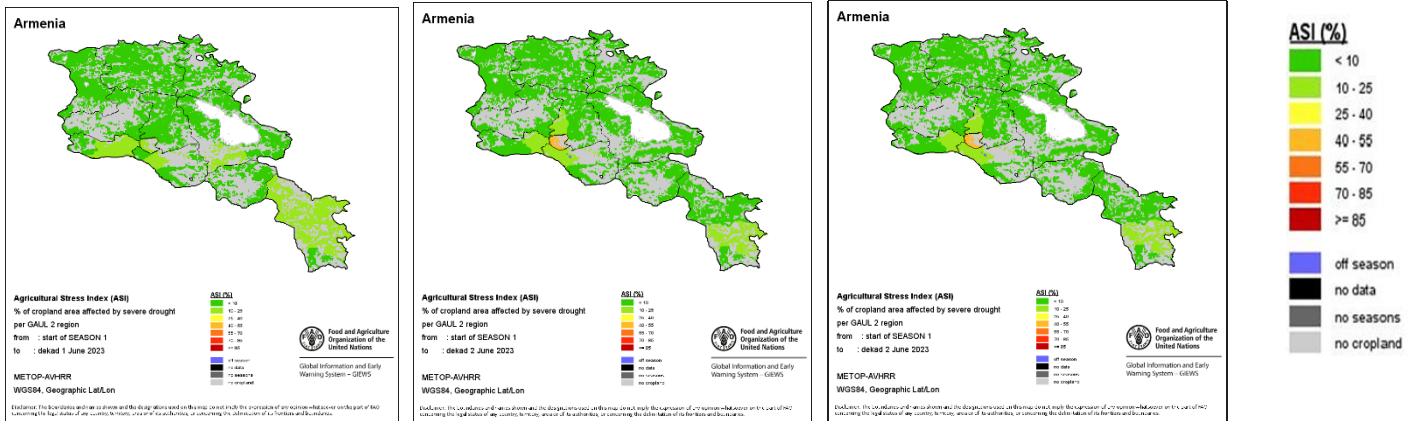
Գյուղատնտեսական սթրեսի ինդեքսը (ASI) ցուցիչ է, որով գնահատվում է գյուղատնտեսական երաշտի ինտենսիվությունը: ASI-ն ինտեգրում է բուսականության առողջության ինդեքսի (VHI) ժամանակային և տարածական պատկերը: ASI-ն գնահատում է չորային ժամանակաշրջանի ինտենսիվությունը և տևողությունը գյուղատնտեսական մշակաբույսերի վեգետացիայի ընթացքում:

Ինչպես երևում է հունիս ամսվա արբանյակային տվյալներից հանրապետության տարածքում թույլ գյուղատնտեսական երաշտ դիտվել է միայն Արարատյան դաշտի որոշ հատվածներում:

I I տասնօրյակ

I I տասնօրյակ

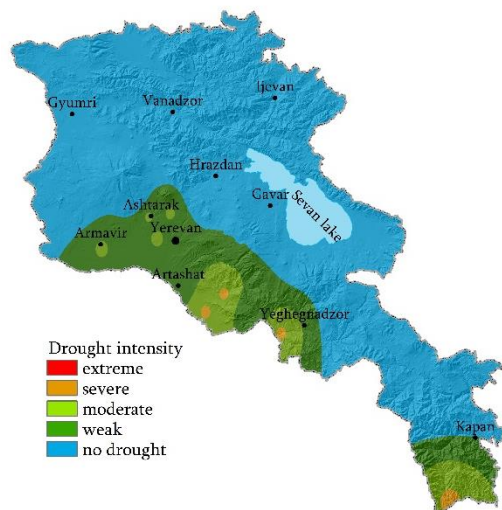
I I I տասնօրյակ

3.4 Օդերնութաբանական երաշտի ինտենսիվության գնահատումը

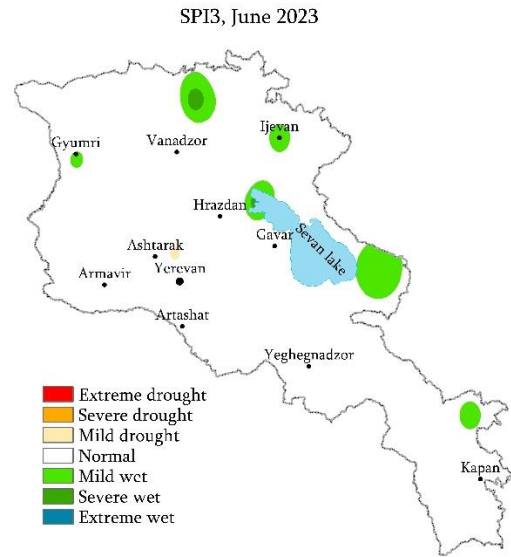
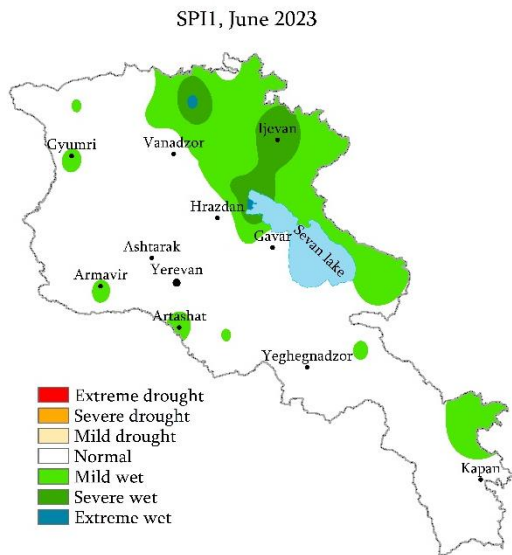
Երաշտի ինտենսիվությունը գնահատվել է Մելյանինովի հիդրոթերմիկ գործակցով՝ ըստ 38 օդերնութաբանական կայանների տվյալների: Ինչպես երևում է հունիս ամսվա ընթացքում Հայաստանի տարածքի մեծ մասում երաշտային պայմաններ չեն դիտվել, բացառություն են կազմում Արարատյան դաշտի մի քանի կայաններ, և Սյունիքի հովտային շրջանները, որտեղ գրանցվել է ուժեղ երաշտ:

Drought Monitoring, 21-30 June, 2023

Երաշտի ինտենսիվությունը գնահատելու համար հաշվարկվել է Մտանդարտացված տեղումների ինդեքսը (SPI)-ը, որը վիճակագրական ցուցիչ է, և համեմատում է տվյալ ամսվա ընթացքում դիտված տեղումների քանակը և այդ վայրում նույն ժամանակահատվածի երկարատև կլիմայական տեղումների բաշխման հետ: SPI-ը հաշվարկվում է ամսական կտրվածքով (SPI1) և եռամսյա կտրվածքով (SPI3): Հաշվարկները իրականացվել են R Studio ծրագրային փաթեթով:

Քարտեզներից երևում է, որ հունիսին երաշտային պայմաններ չեն դիտվել, Հայաստանի հյուսիս արևելքում նույնիսկ SPI1-ի արժեքներն արտացոլում են բավականին խոնավ պայմաններ, որը համապատասխանում է փաստացի տեղումների քանակի քարտեզին:

Այսպիսով վերլուծելով փաստացի ջերմաստիճանի և տեղումների շեղումները, ինչպես նաև երաշտի ինտենսիվության և բուսականության վիճակի ինդեքսների արժեքները կարող ենք եզրակացնել, որ հունիս ամսին շրջանների մեծ մասում դիտված եղանակա-կլիմայական պայմանների արդյունքում Հանրապետությունում երաշտային պայմաններ չեն դիտվել, բացառությամբ Արարատյան դաշտի, Տավուշի և Սյունիքի հովտային շրջանների: